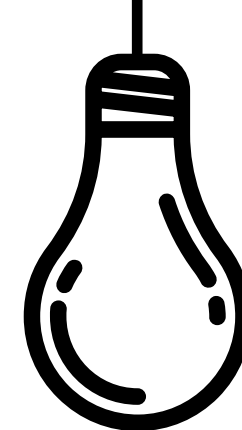
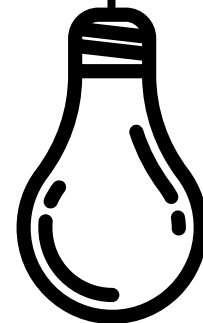
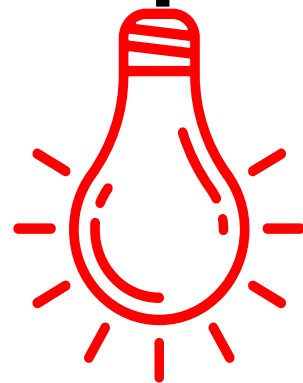

POLITECHNIKA POZNAŃSKA

WYDZIAŁ
INŻYNIERII ŚRODOWISKA
I ENERGETYKI

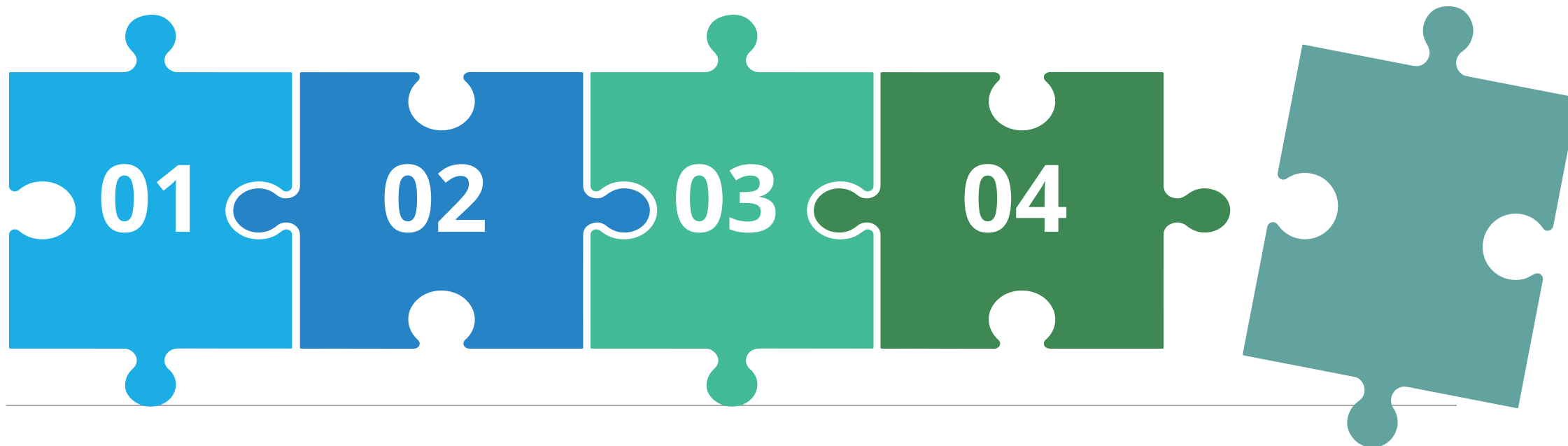

Pozazmysłowy wskaźnik jakości powietrza wewnętrznego - radon

MGR INŻ. JOANNA ALEKSANDRA KUBIAK

DR HAB. INŻ. MAŁGORZATA BASIŃSKA, PROF. PP

“Wyobraźnia jest ważniejsza od wiedzy. Wiedza jest ograniczona, a wyobraźnia otacza cały świat” — Albert Einstein

Czym jest radon?

Prowadzone badania

Wnioski z badań

Dalsze plany badań

Promieniowanie jonizujące

“Never trust an atom. They make up everything” — Nancy Thayer

Z promieniowaniem jonizującym mamy styczność w każdej chwili

Radon jest najważniejszym naturalnym źródłem promieniowania jonizującego

Niska wiedza społeczeństwa

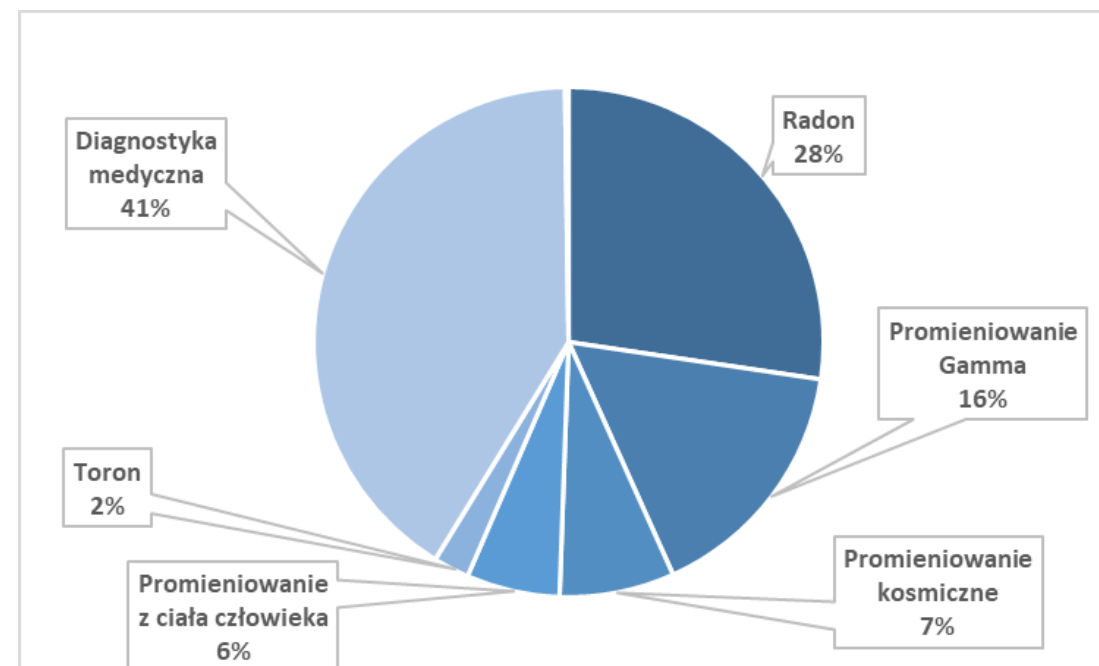

Fig. 1 Roczne dawki od promieniotwórczości

Raport roczny Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki 2022 rok

Wpływ biologiczny

Tab. 1 Biologiczne skutki narażenia na promieniowanie jonizujące

	pośrednie	bezpośrednie
Jonizacja struktur komórkowych		v
Zmiana przepuszczalności błon komórkowych oraz niszczenie składników błon komórkowych	v	
Powstanie toksyn radiacyjnych	v	
Radioliza wody	v	
Uszkodzenia łańcuchów DNA		v
Zaburzenie syntezy białek oraz zmiana aktywności enzymów	v	
Zaburzenie gospodarki organizmu	v	

Wpływ biologiczny

Tab. 2 Modele wpływu dawek na organizm ludzki

Model	Opis	Wpływ małych dawek
Liniowy bezprogowy	Brak progu niekorzystnego wpływu promieniowania, liniowy wzrost powikłań zdrowotnych wraz z dawką	Niekorzystnie oddziałuje na zdrowie człowieka
Liniowy progowy	Próg 100 mSv, poniżej którego nie ma ryzyka związanego z ekspozycją na promieniowanie	Nie powodują negatywnych skutków
Linear Quadratic	Wysokie dawki powodują znaczne uszkodzenia trudne do naprawy. Wpływ zdrowotny na organizm w zależności od dawki opisywany jest funkcją kwadratową	Powoduje uszkodzenia DNA, które łatwo naprawić

Wpływ biologiczny

cd Tab. 2 Modele wpływu dawek na organizm ludzki

Model	Opis	Wpływ małych dawek
Hormeza radiacyjna	Istnieje pewna granica, dla której dawki promieniowania stają się szkodliwe, mniejsze dawki wywierają korzystny wpływ na organizm	Ma leczniczy wpływ na organizm człowieka
Model kumulacji małych dawek	Duże i małe dawki promieniowania powodują istotne skutki zdrowotne, przy czym dla małych dawek skutki zdrowotne mogą pojawić się w kolejnych dziesięcioleciach i pokoleniach	Indukuje się w długookresowym przedziale czasowym

Radon

“Now I am become Death, the destroyer of worlds” — Robert Oppenheimer

Jest to gaz promieniotwórczy naturalnie występujący w powietrzu

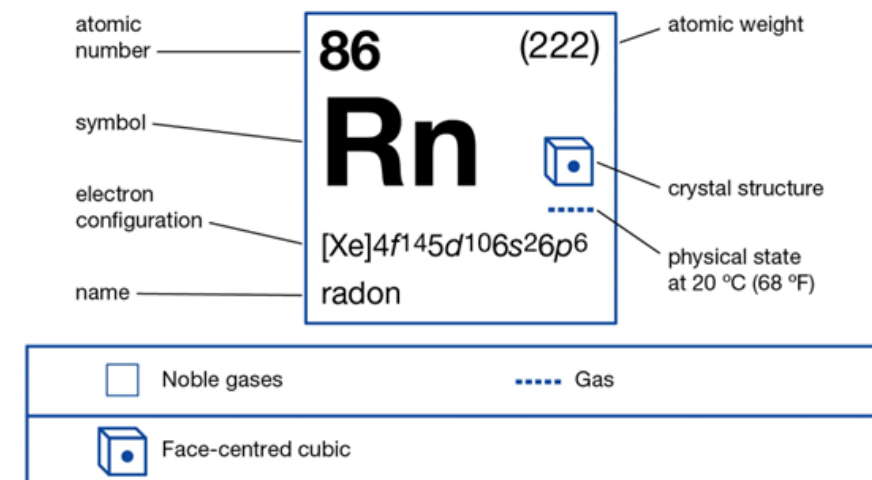

Powstaje w wyniku rozpadu radu, znajdującego się w minerałach skalnych

Rozpada się na krótkożyciowe produkty rozpadu (pochodne radonu) odpowiadające za powstawanie negatywnych skutków zdrowotnych (badania naukowe)

Radon

( ) indicates the mass of the longest-lived isotope.

© Encyclopædia Britannica, Inc.

Radon na Politechnice Poznańskiej

Tab. 3 Własności miernika

Aktywne

Pasywne

Test hipotez

Pomiar	Metoda	Jednostka	Zakres	Rozdzielczość	Dokładność
Radon	Pulsacyjna komora jonizacyjna (pomiar pasywny)	$\frac{Bq}{m^3}$	4 - 3700	2	10 % wartości odczytu przy $370 \frac{Bq}{m^3}$
Ditlenek węgla	Niedyspersyjna spektrometria w podczerwieni	ppm	0 - 5000	1	3 % wartości odczytu
Pyły	Rozpraszanie światła oparte na laserze umożliwiające pomiar PM 1/2.5 i oszacowanie PM 4/10	$\frac{ug}{m^3}$	0 - 1000	1	10 % wartości odczytu
TVOC	Półprzewodnik z tlenku metalu	ppm	0 - 128	0.01	30 % wartości odczytu
Temperatura	Detektor temperatury na układach CMOS	°C	-55 - +125	0.08	0.5 °C
Wilgotność	Wilgotnościomierz pojemnościowy	%	0 - 95	0.08	3 % wartości odczytu
Ciśnienie	Detektor na układach CMOS	hPa	260 - 1260	0.02	2 hPa

Społeczeństwo

Świadomość społeczna na temat promieniotwórczości jest na stosunkowo niskim poziomie

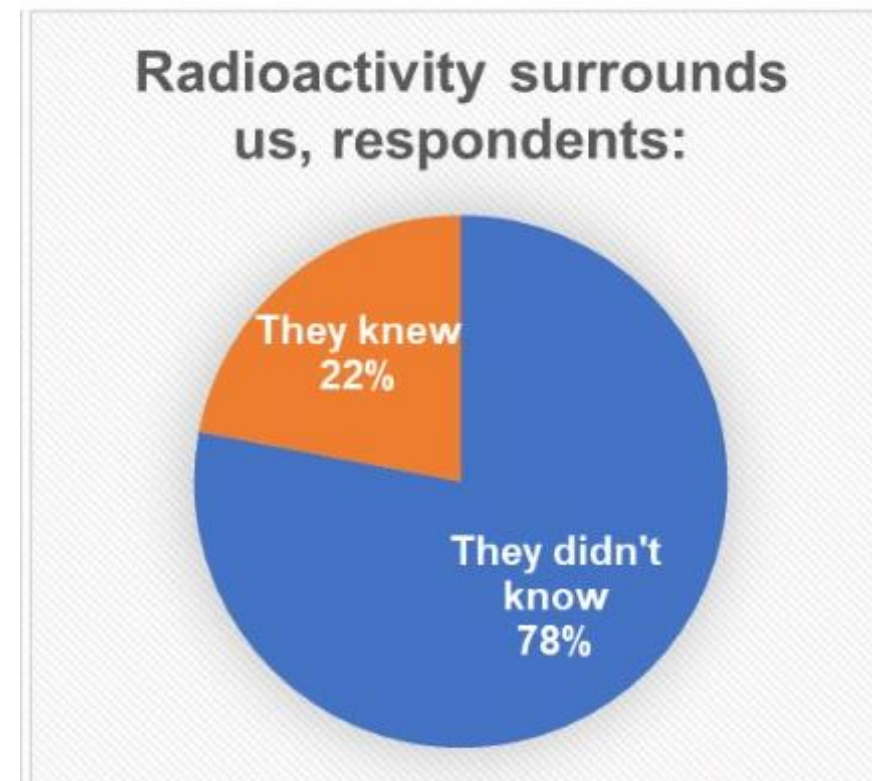

Fig. 4 Wyniki ankiety (n=100)

Profile zmienności

Roczna zmienność radonu zależy od budynku, jego profilu użytkowania i lokalizacji

W budynkach użyteczności publicznej zalecane są pomiary radonu licznikami aktywnymi

Mierniki aktywne pozwalają na analizę zmian stężenia radonu w czasie

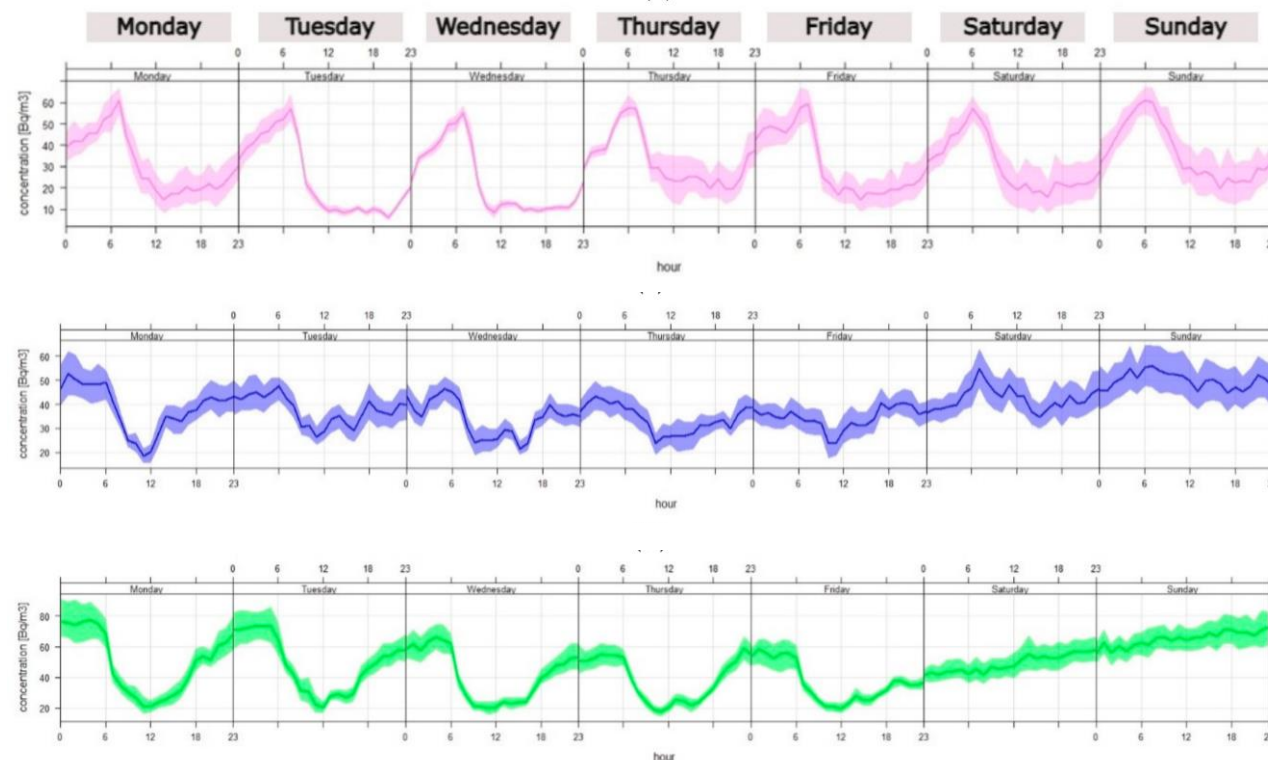

Fig. 5 Przebieg zmienności radonu w przestrzeniach publicznych

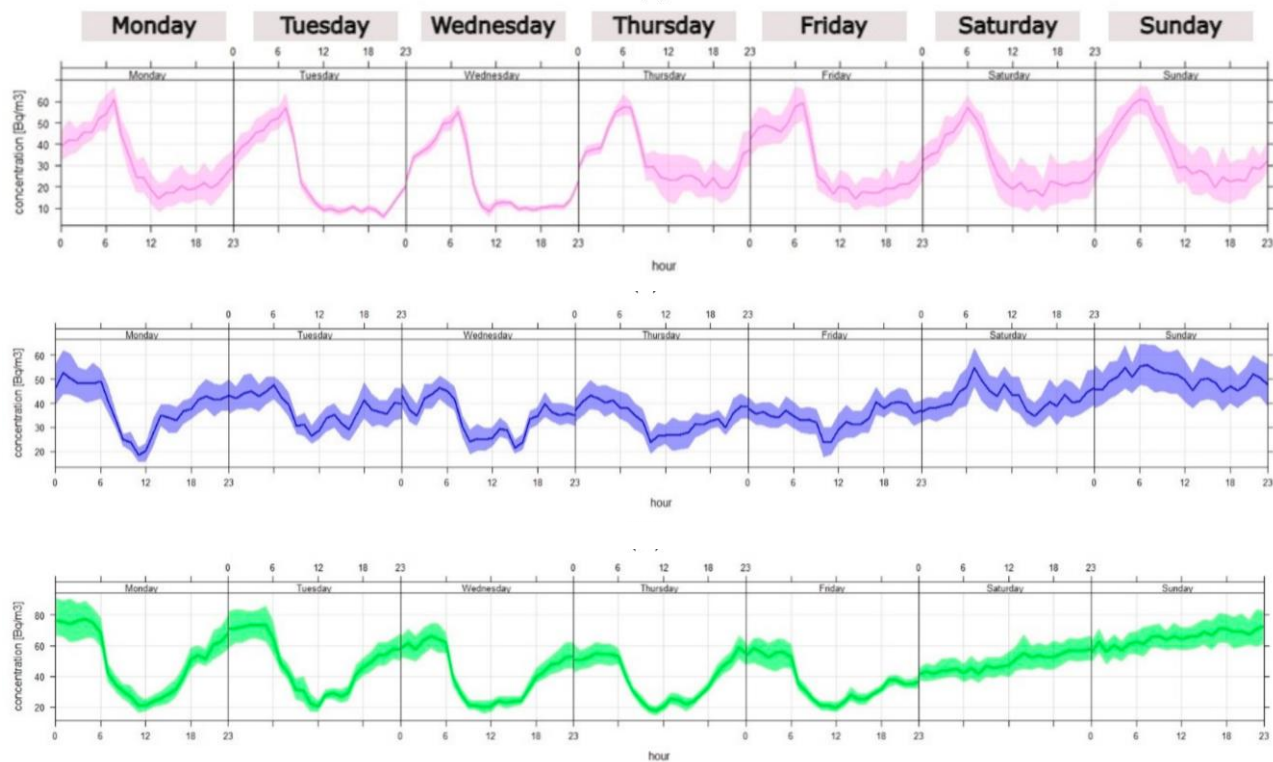
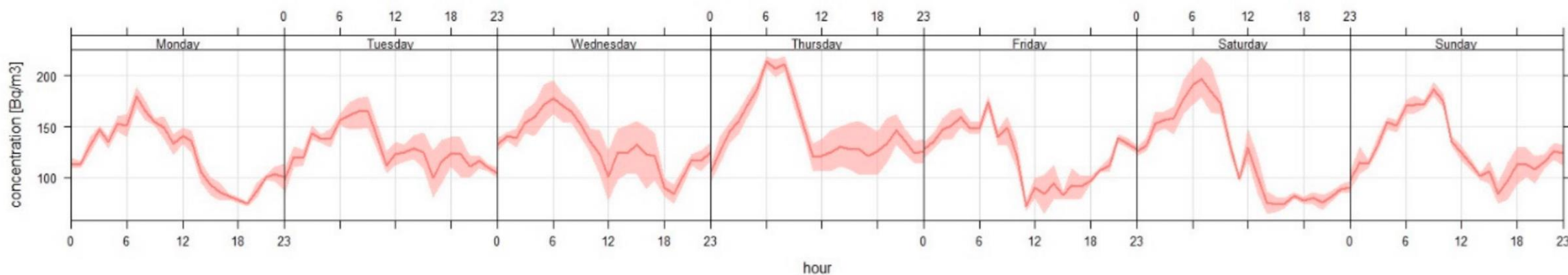

Fig. 6 Przebieg zmienności radonu w przestrzeniach mieszkalnych

Zależność stężenia radonu od wiatru

Na wyższe wartości radonu w pomieszczeniach będzie miała wpływ niska prędkość wiatru

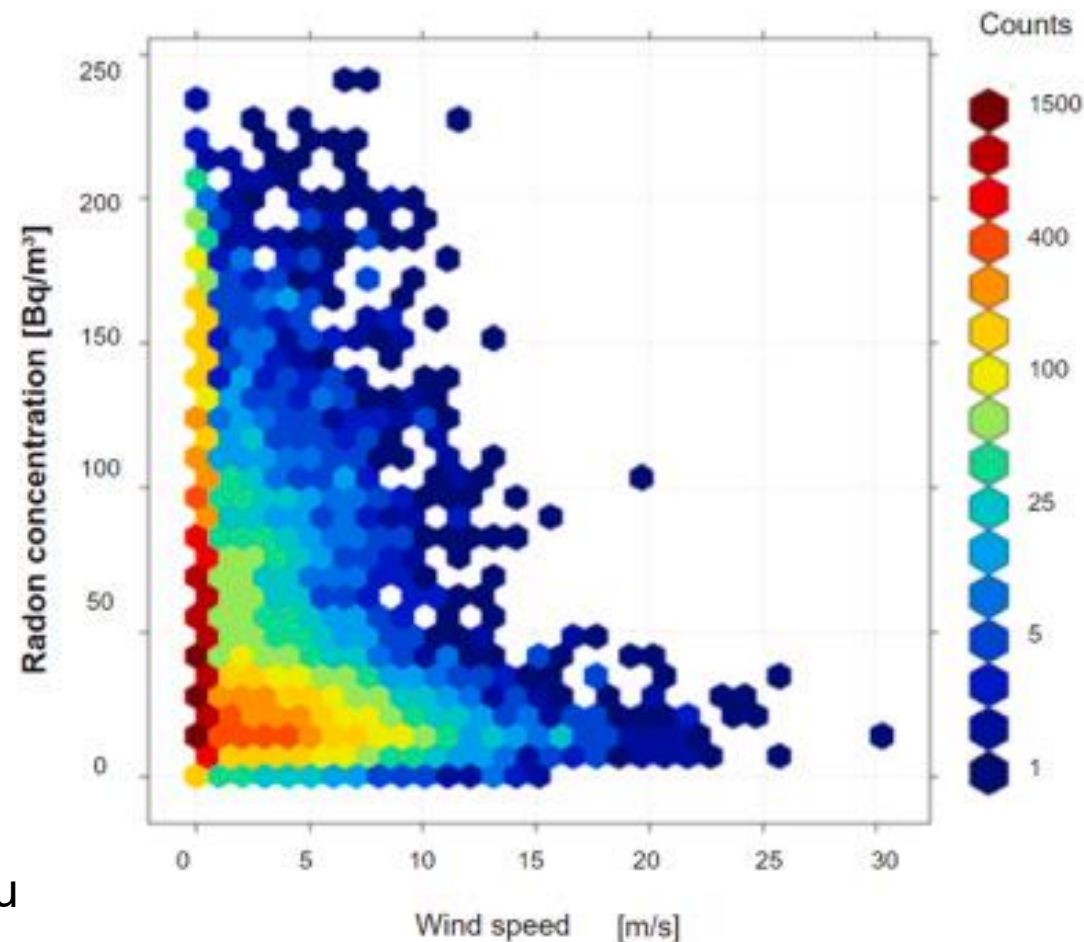

Fig. 7 Wykres stężenia radonu od szybkości wiatru

Dawka skuteczna

- Pozwala ocenić wpływ zdrowotny na organizm ludzki
- Wyznaczona na podstawie pomiarów
- Użytkownik miał wpływ na rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń

Tab. 4 Obliczona dawka skuteczna

Effective dose [mSv]	A1	A2	B1
All	0.20	0.23	0.26
Working days	0.18	0.21	0.21

Artykuły

Building and Environment 244 (2023) 110782

Contents lists available at ScienceDirect

Building and Environment

journal homepage: www.elsevier.com/locate/buildenv

atmosphere

Article

Analysis of the Radon Concentration in Selected Rooms of Buildings in Poznan County

Joanna Aleksandra Kubiak¹ and Małgorzata Basińska^{2,*}

¹ Doctoral School of the Poznan University of Technology, 60-965 Poznan, Poland

² Institute of Environmental Engineering and Building Installations, Poznan University of Technology, 60-965 Poznan, Poland

* Correspondence: malgorzata.basinska@put.poznan.pl

Abstract: This article presents the results of the research carried out in selected rooms of buildings located in Poznan. According to the measurements, the highest average radon concentration in the buildings in Poznan County was at the level of $130 \pm 32 \text{ Bq m}^{-3}$. The lowest mean concentration was $31 \pm 8 \text{ Bq m}^{-3}$ and was measured in a seven-year-old educational institution. Based on the performed measurements, non-uniformity of the correlation between the radon concentration and temperature and humidity was observed. For all the measurement sites where volatile organic compounds were counted, a positive correlation with radon was observed ($r_{xy} = 0.31, p < 0.001$). A negative correlation was obtained ($r_{xy} = -0.15, p < 0.001$) between the concentration of radon and the concentration of carbon dioxide. Based on the analysis of the research conducted, it was found that the concentration of radon in a given room depends on many factors, such as temperature, humidity, and room usage profile.

Keywords: radon; radioactivity; air pollution; indoor air quality (IAQ)

Assessment of annual effective dose and health risk due to radon exposure in nurseries in the city of Poznań, Poland

J. Kubiak^{a,*}, M. Basińska^b

^a Doctoral School of the Poznan University of Technology, Faculty of Environmental Engineering and Energy, Institute of Environmental Engineering and Building Installations, Berdychowo 4 Str., 61-131, Poznan, Poland

^b Poznan University of Technology, Faculty of Environmental Engineering and Energy, Institute of Environmental Engineering and Building Installations, Berdychowo 4 Str., 61-131, Poznań, Poland

ARTICLE INFO

Keywords:

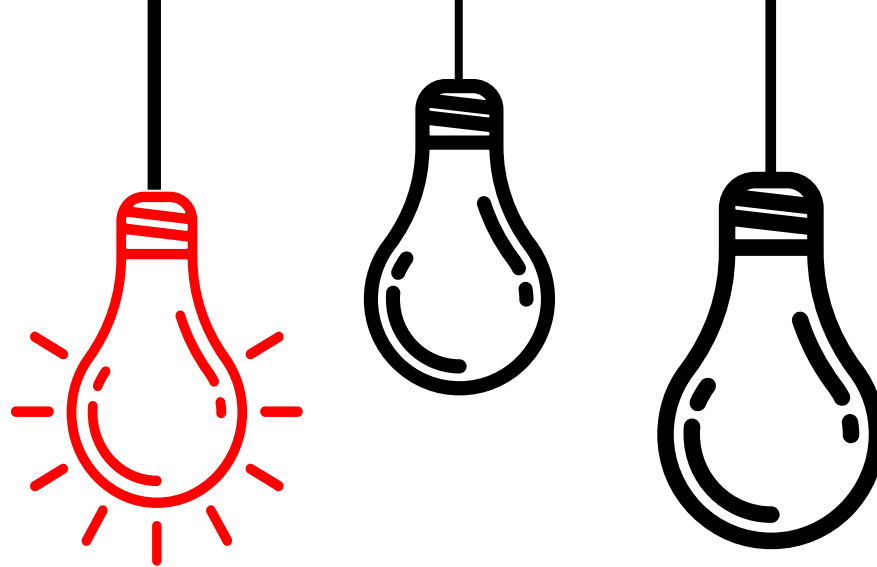
Radon concentration
Children
Nurseries
Measurements
IAQ

ABSTRACT

The results of the scientific work presented in the World Health Organisation (WHO) report indicate that exposure to radon increases the risk of lung cancer in humans. In the past, radon concentrations of 400 Bq m^{-3} were considered dangerous, but today the level that poses a threat has been lowered to 100 Bq m^{-3} . Children are particularly vulnerable to the effects of ionising radiation. In the article, the exposure of children to the effects of radon was evaluated on the basis of measurements in nurseries taken in the course of several months. A pulsed ionisation chamber with a passive diffusion sampling method was used for the measurements. The effective dose was assumed as the evaluation criterion. The research was carried out in selected rooms of two nurseries located in the city of Poznań in Poland. Similar profiles of variability in radon concentration ($r = 0.88, p < 0.001$) were observed in two different nurseries. The higher values of radon concentration in the rooms were found to be influenced by the low value of the wind speed. The experimental studies were supplemented with questionnaire studies, which showed that the average person's awareness of radioactivity is at a low level. The results of the effective dose level can be used to optimise future radon testing in buildings intended for various purposes.

POLITECHNIKA POZNAŃSKA

Pozazmystowy wskaźnik jakości powietrza wewnętrznego - radon

MGR INŻ. JOANNA ALEKSANDRA KUBIAK

E-mail: joanna.kubiak@doctorate.put.poznan.pl